

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Увонно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

(6788) | 1949 он, апрелин 6, Среда | Сэн 20 мүн.

Нэгэшье хоногоор удааруулжа болохогүй

Хабарай полевоё худэлмэринэ хаа-хаанагүй эхилжэ саг үдэр ерэх тудам ойртожо байна. Тинмэ-нээ тарилгада бэлдэхэлэй дутуу дунданууды энэ дары усаджаж, тэрэниг хүсэн түгээсөөр утгаха хэрэгтэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-эхэ дайны үедэ комсомолцууд бүхы Латышка арад зонтой хамта немецкэ булмитагашадта эсэргүүтээн баатарлигаар тэмсээн байгаа. Дайны бүтэй жэлүүдтэ залуушуул республикынгаа арадай ажахыг хэрэгтэй бичү хүсээгэ гаргана. Бури 1947 ондоо промышленностинэ хэргээн бодхоолог гол түлээ дүүрээд, үйлэбэрин талар сэргэй урда тээхи хэмжээндэ хүрэн байна.

Хабарай полевоё худэлмэринэ түргэнөөр ба эрхим шанартайгаар тарилга үргэжэ хэрэгтэй. Тэрэниг хүсэн түгээсөөр утгаха хэрэгтэй.

Мүнөө үедэ советскэ дээрэ хургуулинуудад өөртөө тохогдон зорилгонуудаа шиндхэлгье хангаха тинмэ таатай зохид условн бии болгоно байна. Мүнөө үедэ СССР дотор 800 дээдэ хургуулинууд ажаллажа, тэндэ бүхы Европын ороноудта байланда орходо, хураггүй олон ба Октябрскэ революционн урда тээ байланда орходо 7 дахин үлүү олон студентнууд хуража байна.

Түрүүшн 3 үдэр соо (6)-гэй Түнхэнэй айкомой секретарь нүхэр Б. Г. Москалев ма-редакцида нигэжэ мэдээсэбэ. Аймагай колхозууд тарилгын тээхи газар элдүүлгын хэргэ байна. Үнгэршн үдэрэй хэргэ, аймг соо 100 гектар пар-царлэн борнойлодо.

Трибуна дээрэ Сталиной нэрэмжэтэ Кузнецкэ металлургическа комбинатай суутал сталевар нүхэр А. П. Шашков гараба. Тэрэ хадаа металл ба нүрэнэй город — Сталинскэ городой комсомолцууд ба залуушуулай үмэншөө сьездын делегадуудта халуун баяр хүргэ-нэ.

Трактораар борнойжо эхилбэ (6)-гэй Түнхэнэй айкомой секретарь нүхэр Б. Г. Москалев ма-редакцида нигэжэ мэдээсэбэ. Аймагай колхозууд тарилгын тээхи газар элдүүлгын хэргэ байна. Үнгэршн үдэрэй хэргэ, аймг соо 100 гектар пар-царлэн борнойлодо.

Алдарт стахановец болбол комсомолой XI сьездын хүндэлдэ тус комбинатай залуу металлур-гууд түсөөнөө гадуур олон мянгад тононо шэрэм, булад, прокат, кокс үгтээн байна гэжэ хөөрөнэ.

Гектар бүрихөө 150 пүүд (6)-гэй Түнхэнэй айкомой секретарь нүхэр Б. Г. Москалев ма-редакцида нигэжэ мэдээсэбэ. Аймагай колхозууд тарилгын тээхи газар элдүүлгын хэргэ байна. Үнгэршн үдэрэй хэргэ, аймг соо 100 гектар пар-царлэн борнойлодо.

Хойто-Кореягэй демократическа залуушуулай Союзай түлөөлөгш О. Ун Сик үнн удаан алыгата-шалгаар утгагдажа, сьездэ амар-шалга хүргэжэ байгаа.

Үсгэлдэр, апрелин 2-то, Бүхэ-союзна Ленинскэ Коммунистическэ Залуушуулай Союзай XI сьездын үглөөнэй заседани дээрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гэй ба ЦЭнт-ральна Шалгалтын Комисси-нын тоосоото элдхэлүүд тушаа үгэ хэлэлгэн үргэлжэлбэ. Латвийн ЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр В. К. Круминьш үгэ абаба. Латви-да советскэ засагай тогтононоо хойшо залуушуулай үмэнэ захайг үргэн ехэ холын хараата түлэ-лэгэнүүд нэгдэжэ үгэбэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-эхэ дайны үедэ комсомолцууд бүхы Латышка арад зонтой хамта немецкэ булмитагашадта эсэргүүтээн баатарлигаар тэмсээн байгаа. Дайны бүтэй жэлүүдтэ залуушуул республикынгаа арадай ажахыг хэрэгтэй бичү хүсээгэ гаргана. Бури 1947 ондоо промышленностинэ хэргээн бодхоолог гол түлээ дүүрээд, үйлэбэрин талар сэргэй урда тээхи хэмжээндэ хүрэн байна.

Мүнөө үедэ советскэ дээрэ хургуулинуудад өөртөө тохогдон зорилгонуудаа шиндхэлгье хангаха тинмэ таатай зохид условн бии болгоно байна. Мүнөө үедэ СССР дотор 800 дээдэ хургуулинууд ажаллажа, тэндэ бүхы Европын ороноудта байланда орходо, хураггүй олон ба Октябрскэ революционн урда тээ байланда орходо 7 дахин үлүү олон студентнууд хуража байна.

Трибуна дээрэ Сталиной нэрэмжэтэ Кузнецкэ металлургическа комбинатай суутал сталевар нүхэр А. П. Шашков гараба. Тэрэ хадаа металл ба нүрэнэй город — Сталинскэ городой комсомолцууд ба залуушуулай үмэншөө сьездын делегадуудта халуун баяр хүргэ-нэ.

Алдарт стахановец болбол комсомолой XI сьездын хүндэлдэ тус комбинатай залуу металлур-гууд түсөөнөө гадуур олон мянгад тононо шэрэм, булад, прокат, кокс үгтээн байна гэжэ хөөрөнэ.

Хойто-Кореягэй демократическа залуушуулай Союзай түлөөлөгш О. Ун Сик үнн удаан алыгата-шалгаар утгагдажа, сьездэ амар-шалга хүргэжэ байгаа.

Хэзэн олон делегацинуудай лаалбаряар делегат нүхэр Н. П. Красавченко болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй политическэ линине ба практическа худэлмэринэ хайшааха гэгэн дурдахал оруула.

Түрүүлгээр хургуули болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Н. А. Михайловта түгээсэлэй үгэ үгэбэ.

Нүхэд делегадууд! Манай сьезд дээрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гэй тоосоото элдхэлгье зүбшэн хэлсэлгэ хадаа манай эдэбхитэдэй политическэ эрдэмтэй болоод байганинэ, большевистскэ принципально үзэл-тэй боловинне, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй нотагуудтахи комсомольско организацинуудтай холбоо барисаага бүхэжүүлгэдэй байганинэ, комсомолой хүтэлбэрилхы кадр-нуудта үндэр дээдэ эрилтэнүүдэе табидга болоод байганинэ гэрш-лэн харуулна.

Мүнөө үедэ советскэ дээрэ хургуулинуудад өөртөө тохогдон зорилгонуудаа шиндхэлгье хангаха тинмэ таатай зохид условн бии болгоно байна. Мүнөө үедэ СССР дотор 800 дээдэ хургуулинууд ажаллажа, тэндэ бүхы Европын ороноудта байланда орходо, хураггүй олон ба Октябрскэ революционн урда тээ байланда орходо 7 дахин үлүү олон студентнууд хуража байна.

Трибуна дээрэ Сталиной нэрэмжэтэ Кузнецкэ металлургическа комбинатай суутал сталевар нүхэр А. П. Шашков гараба. Тэрэ хадаа металл ба нүрэнэй город — Сталинскэ городой комсомолцууд ба залуушуулай үмэншөө сьездын делегадуудта халуун баяр хүргэ-нэ.

Алдарт стахановец болбол комсомолой XI сьездын хүндэлдэ тус комбинатай залуу металлур-гууд түсөөнөө гадуур олон мянгад тононо шэрэм, булад, прокат, кокс үгтээн байна гэжэ хөөрөнэ.

Хэзэн олон делегацинуудай лаалбаряар делегат нүхэр Н. П. Красавченко болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй политическэ линине ба практическа худэлмэринэ хайшааха гэгэн дурдахал оруула.

Энэ дурдахалы сьезд нэгэн дуугаар баталан абаба. Удаа тэвн делегат нүхэр П. М. Машеров гэгшэ ВЛКСМ-эй Центральна Шалгалтын комиссия элдхэлгье баталха гэжэ дурдахана. Сьезд болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй тоосоото элдхэл тушаа резолюцие нэгэн дуугаар баталан абаба.

Түрүүлгээр хургуули болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Н. А. Михайловта түгээсэлэй үгэ үгэбэ.

Нүхэд делегадууд! Манай сьезд дээрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гэй тоосоото элдхэлгье зүбшэн хэлсэлгэ хадаа манай эдэбхитэдэй политическэ эрдэмтэй болоод байганинэ, большевистскэ принципально үзэл-тэй боловинне, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй нотагуудтахи комсомольско организацинуудтай холбоо барисаага бүхэжүүлгэдэй байганинэ, комсомолой хүтэлбэрилхы кадр-нуудта үндэр дээдэ эрилтэнүүдэе табидга болоод байганинэ гэрш-лэн харуулна.

Мүнөө үедэ советскэ дээрэ хургуулинуудад өөртөө тохогдон зорилгонуудаа шиндхэлгье хангаха тинмэ таатай зохид условн бии болгоно байна. Мүнөө үедэ СССР дотор 800 дээдэ хургуулинууд ажаллажа, тэндэ бүхы Европын ороноудта байланда орходо, хураггүй олон ба Октябрскэ революционн урда тээ байланда орходо 7 дахин үлүү олон студентнууд хуража байна.

Трибуна дээрэ Сталиной нэрэмжэтэ Кузнецкэ металлургическа комбинатай суутал сталевар нүхэр А. П. Шашков гараба. Тэрэ хадаа металл ба нүрэнэй город — Сталинскэ городой комсомолцууд ба залуушуулай үмэншөө сьездын делегадуудта халуун баяр хүргэ-нэ.

Алдарт стахановец болбол комсомолой XI сьездын хүндэлдэ тус комбинатай залуу металлур-гууд түсөөнөө гадуур олон мянгад тононо шэрэм, булад, прокат, кокс үгтээн байна гэжэ хөөрөнэ.

Хэзэн олон делегацинуудай лаалбаряар делегат нүхэр Н. П. Красавченко болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй политическэ линине ба практическа худэлмэринэ хайшааха гэгэн дурдахал оруула.

Энэ дурдахалы сьезд нэгэн дуугаар баталан абаба. Удаа тэвн делегат нүхэр П. М. Машеров гэгшэ ВЛКСМ-эй Центральна Шалгалтын комиссия элдхэлгье баталха гэжэ дурдахана. Сьезд болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй тоосоото элдхэл тушаа резолюцие нэгэн дуугаар баталан абаба.

Түрүүлгээр хургуули болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Н. А. Михайловта түгээсэлэй үгэ үгэбэ.

Нүхэд делегадууд! Манай сьезд дээрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гэй тоосоото элдхэлгье зүбшэн хэлсэлгэ хадаа манай эдэбхитэдэй политическэ эрдэмтэй болоод байганинэ, большевистскэ принципально үзэл-тэй боловинне, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй нотагуудтахи комсомольско организацинуудтай холбоо барисаага бүхэжүүлгэдэй байганинэ, комсомолой хүтэлбэрилхы кадр-нуудта үндэр дээдэ эрилтэнүүдэе табидга болоод байганинэ гэрш-лэн харуулна.

Мүнөө үедэ советскэ дээрэ хургуулинуудад өөртөө тохогдон зорилгонуудаа шиндхэлгье хангаха тинмэ таатай зохид условн бии болгоно байна. Мүнөө үедэ СССР дотор 800 дээдэ хургуулинууд ажаллажа, тэндэ бүхы Европын ороноудта байланда орходо, хураггүй олон ба Октябрскэ революционн урда тээ байланда орходо 7 дахин үлүү олон студентнууд хуража байна.

Трибуна дээрэ Сталиной нэрэмжэтэ Кузнецкэ металлургическа комбинатай суутал сталевар нүхэр А. П. Шашков гараба. Тэрэ хадаа металл ба нүрэнэй город — Сталинскэ городой комсомолцууд ба залуушуулай үмэншөө сьездын делегадуудта халуун баяр хүргэ-нэ.

Алдарт стахановец болбол комсомолой XI сьездын хүндэлдэ тус комбинатай залуу металлур-гууд түсөөнөө гадуур олон мянгад тононо шэрэм, булад, прокат, кокс үгтээн байна гэжэ хөөрөнэ.

Хэзэн олон делегацинуудай лаалбаряар делегат нүхэр Н. П. Красавченко болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй политическэ линине ба практическа худэлмэринэ хайшааха гэгэн дурдахал оруула.

Энэ дурдахалы сьезд нэгэн дуугаар баталан абаба. Удаа тэвн делегат нүхэр П. М. Машеров гэгшэ ВЛКСМ-эй Центральна Шалгалтын комиссия элдхэлгье баталха гэжэ дурдахана. Сьезд болбол ВЛКСМ-эй ЦК-гэй тоосоото элдхэл тушаа резолюцие нэгэн дуугаар баталан абаба.

Байкало-Кударын аймаг оролсоно

Иволгын МТС-эй эрхим бригадир Иннокентий Калёных гэгшын үүсхэлээр дэлгэрһэн республиканска мүрьсөөн үдэрһөө үдэртэ үргэдэжэ байна

«Газар таряалангыс болбосоронгы ёһоор эрхилхын бригадын» нэрээргын түлөө мүрьсөгшэ-Иволга тоо үдэр бүри олошоржо байһан тухай мэдээлэлүүд манай редакцияда орожо байна.

Халуунаар дэмжэнэ

Эрхим шанартай продукция гаргагшын Александр Чутких гэгшын үүсхэлээр халдаа ажаахын бүхы халбад дээрэ дэлгэржэ, шэнэ шэнэ шэнэ болбосоронгы ёһоор эрхилхын бригадын тусхай нүхэр Калёных гэгшын үүсхэлээр манай аймагай трактористнууд ба тарьяан ажалай бригадын халуунаар дэмжэбэ.

Газарыс болбосоронгы ёһоор эрхилхын түлөө мүрьсөөн энээнэй урда жэлнүүдтэ дэлгэрһэн байна. Тимэдэй биднээр, трактористнууд түрүүшүүлэй дүй дүршэлыг шудалжа, энэ жэлэй тарилгыс богони болзор соо, хайн шанартайгаар үнэргэжэ аргаболомжотойбди.

Газар таряалангыс болбосоронгы ёһоор эрхилхэ бригада

«Газар таряалангыс болбосоронгы ёһоор эрхилхэн бригадын» нэрээргэ олохын түлөө нүхэр Калёных гэгшын бригадын трактористнуудай үүсхэлэе манай бригадын трактористнууд хайшаана. Үндэр ургаса хуряаха ябадалда трактористнуудай үүргэ тоң ехэ гээшэ.

Газарыс хайн шанартайгаар элдүүлхын түлөө мүрьсөөн энээнэй урда жэлнүүдтэ дэлгэрһэн байна. Тимэдэй биднээр, трактористнууд түрүүшүүлэй дүй дүршэлыг шудалжа, энэ жэлэй тарилгыс богони болзор соо, хайн шанартайгаар үнэргэжэ аргаболомжотойбди.

Манай бригада энэ мүрьсөөндэ оролсохо зуураа, элдүүлхын бүхы тарилга дээрээ гектар бүрин 15 центнер ургаса хуряаха уялга абаа. Энээнине бээлүүлхын тулада, эртын борнойлгыс хоёр-гурбан үдэр соо дүүргэхэ ба эртын тарилгыс 8-9 үдэр соо дүүргэхэ, газараа предпруднигтай плугаар хахалха-бди. Тракторна хүдэлмэрин үнэсэнь 10 процентээр хиндаруулха ба ногоо тариад полиин системэ би болгохо ябадалдань - колхоздо туяалха байнабди.

Н. Горбунов, Кабанскын МТС-эй бригадир.

Хайшаалтай хэрэг

Бригадир нүхэр Калёных гэгшын хайшаалтай хэрэгэе эхилээ. Тарьяан ажалыс болбосоронгы ёһоор эрхилхэ гээшэ колхозник, звено, бригада ба колхоз бүхэнэй ажалдахи эгээл шухала асуудал болоно.

Арбаат жэлэй саада тээхи байдлыс абажа үзөө наа, колхозууд дотор үндэр ургасын звеноинчд гэжэ оройлоо байгаагүй. Тинн, манай оройной түрүүшүүлэй энэ звеноинчууде би болгохо үүсхэл гаргаа һэн. Энэ үүсхэлд нүхэр Калёных гэгшын урлал шэнэ нэмэлтэ оруулна.

«Газар таряалангыс болбосоронгы ёһоор эрхилхэ бригадын» нэрээргэ олохын түлөө мүрьсөөндэ оролсохо зуураа, манай колхозой гашүүд тарилгын бүхы тарилга дээрээ гектар бүрин 16 центнер, ржордондо участогһан гектар бүрин 20

—32 центнер ургаса хуряаха гэгшын уялгануудыс абаа. Энээнэ бээлүүлхын тулада, шэнинсын тарилгыс 5 үдэр соо дүүргэхэ түсэбтэйбди. Зунай үдэ тарилгадаа хоёр дахин нэмэлтэ тэжээл үгэхэ ба харууныс хайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаба.

Колхозой бүхы бригаданууд тарилгада гарахаар бэлэн болоо. Поли дээрээ нар шэбхэ ехээр гаргажа байнабди. Манай звено 40 центнер үнээ, 25 центнер шубуунай аргал суглуулаа.

Үндэр ургасын түлөө мүрьсөөндэ бүгэдөөрөө оролсоо.

Н. Конева, Байкало-Кударын аймагай Буденнын нэрэмжэтэ колхозой звеньевод, Социалистическэ Ажалай Герой.

Колхознигуудта зүбшээ

Шубуунай аргал—хайн үтэгжүүлгэ

Ургамалда тоң түргэн туһа үзүүлгэ шадалтай хүсэтэ үтэгжүүлгэ болохо шубуунай аргалыс манай орондо жэл соо 1 миллион 500 мянган тонно суглуулажа болохо байна.

Гэбшэе, энээнэй халаажа ажаахын тарилгын үтэгжүүлгэдэ хэрэглэгдэнгүй. Гэжэ зуура, нэгэ центнер шубуунай аргал халдаа ороото культурын ургасыс нэгэ центнер үлүүтэй дээшлүүлдэг байна. Тахяагай шэнэ аргалда 2 процентн азот, 2 процентн фосфорно кислота ба 1 процент шахуу калиин окисс байдаг.

Галгундай ба нугаланай аргалда нимэ зүйлүүд бага байха юм.

Шубуунай аргалда байһан азот болбол тон бэлээр үгы

болошодог, тинэ дээрээнь аргалыс шубуунай байра соо боолжо, хуурай торфоор хушаха хэрэгтэй. Шубуунай аргал үбэлдөө боолжо хүргөөд, хабартаа хатажа бутаруулда юм. Хатагалжа байха ба хатааха үдэ аргалай азодыс гээжэгийн түлөө 10—15 процентын хэмжээтэйгээр суперфосфат нэмэдэг юм. Хэрбээ хуурай торф гү, али суперфосфатай үгы байгаа һаань, шубуунай аргалыс шэбхэлг шоройтой холходо болоно.

Бутаргаан, хуурай аргалыс намарай ба бусад культурануудта гектар бүрин 5—6 центнер хүэтэр хэмжээтэйгээр тэжээл болгон үгэдэг юм.

Редакцияда эрэнэн бэшэгүүд

Кинемеханигууд харюусалгагүйгөөр хүдэлмэрилнэ

Кударын аймагай Алтын сомоной «Улаан-Таряан» колхоздо кинокартина тон үсөөн харуулагдадаг юм. Гална, уялгата хүдэлмэридо кинемеханигуудай харюусалгагүйгөөр, хайша хэрэгээр хандадаг дээрээ хүлэй үедэ табигданан сеансуудай шанарын эрид муудаа.

Жэшээлхэдэ, февралын 5-да кинемеханик Полуянов «Манай зүрхэн» гэжэ картина харуулхалдаа частнуудынь худжаа, урда хойно оруулдан байха юм. Ушар нимээ кинофильмын удхыс ойгохын аргагүй байба. Ходоодоо ша хувч ямар нэгэн шалтагаанаа моторын байшадга заншалтай. Колхознигууд бүнин 12 сар болотор хүлээгээд, кино харангүй бусадга ушарнуудыс гарадаг.

Б. Гомбосв.

Хүдэлмэринь хэзээ найжархаб

Бичурын аймагай Заганай сомоной колхозуудта культури-гэгээрэлэй хүдэлмэри муугаар табигданхай. Тус сомоной уншалгын байшангыс эрхилгэс нүхэр П. Аюров хэдэн олон уялга тушаалтайдаа шалтаад, уншалгынгаа байшанда амаршыс ажал хэзээ болшонхой.

Нүхэр Аюров хадаа «КИМ» колхозой партийнай экин организациин секретарь юм. Энэ колхоз ехэ ба хайн клубтай. Тээд тэндээшэ культури-гэгээрэлэй хүдэлмэри отго ябуулнагуй. Клубыс эрхилгэс нүхэр Д. Гонгоровыс колхозой правлин ходоодо ондоо ажалда эльгээдэг.

Уранйыханай самодетельностиин кружок аймагайнаа харалгада нилээд хайн амжалтануудыс туйлабашыс, харалгын үнэргэһинэ хойшо хүдэлмэрэс мартажархинхай.

Ц. Будаев.

Табахан хүнэй багтадаг магазин

Мухаршээрэй аймпогребсоозай Октябрьска сельпогой 3-дахы отделеин «Улаан-Туяа» колхоздо байдаг юм. Энэ колхоздохи магазинда худалдаанаймаа культуран дээрүүлхын аргагүй. Байрань даншыс бага. Тэрэн соонь арайхан гэжэ 4—5 хүн багтадаг юм.

Эд бараагаа хэхэ амбаршыс үгы. Тээд, сельпогой түрүүлгэс нүхэр Кобылкина энээнине мэдэжэ байбашыс, зохихо хэмжээ абанагуй.

Д. Дашнилов.

Стахановска методтэй хүдэлмэришэнэ бүхэвине тавилсуулха

Улан-Удэ городской промышленна ба транспортын предриятинуудай ажалай ба салин хүлэнэй ташагуудай хүдэлмэрилгэдэй зүблөөн Бурпрофсоведэй президиумээр зарлагдан хаяхан болобо. Зүблөөндэ тус табагуудай хүдэлмэрилгэдэ-цөө гадна, инженерно-техническэ хүдэлмэрилгэдэ, профсоюзудай фабзавкомуюудай түрүүлгэшэнэр олоороо байлсаба.

Зүблөөндэ байлсагшад «Ажал эмхилхэхэ ба салин хүлэ зүбөөр түлэхэ тушаа манай дүй дүршэл гэгшэн асуудалаар механизированнэ шэлэй заводой ажалай ба салин хүлэнэй табагай начальник нүхэр Соловьевой элдхэл зүбшэн хэлсэн байна.

Арадай ажаахыс шэнэ ба хүсэхэтэ советскэ техникыс хэрэглэн, хүдэлмэришэнэй мэргэжэлүүдыс дээшлүүлхэнэй ашаар, ажалай бүтээс предрияти бүхэндэ ехээр дээшлэн ба дээшлэжыс байха юм. Тинмээ ажалай үндэр хэзээсэ туйлагда стахановцууд хаа-хатээгүй олошороо. Тэднээр шэнэ зоригто ажалаараа хуушарһан нормоуудыс унгаан хэлгэнэ.

Тинбэ яабашыс, хуушарһан нормоуудыс урдаа бригад, шэнэ юумэ, шэнэ дэбжэлтэ харадаггүй хо-хорлиг болошоон инженернүүд, техникүүд, үйлдэбэрин командирнууд байха юм.

Жэшээлхэдэ, тус заводой механическа цехинд (начальнигыс нүхэр Иванов) шэнэлүүлгэдээн техническэ нормо тоодоггүй за-ндаа. Тэднээр хадаа опытно-статистическэ нормоор хамаг бүхы хүдэлмэрин даалгари табигд салын хүлэ олгодо болошоо. Доторнигоо резервыс ба арга-боломжонудыс хараадаа абанагуй. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлдэ хүдэлмэришэдөөс бургадаггүй, ажаахын социалистическэ системтэй танилсуулдаггүй байна, — гэжэ нүхэр Соловьев мэдэрхэ баатай болобо.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэдэй танилсуулха хэрэгтэ

нормировшигууд ехэхэн түргэтэй. Тээд, тус заводой хүдэлмэрилхы хүдэлмэрилгэдэ болбол тэлэнине зүбөөр хэрэглэгдэггүй байшоо. Эндэ аяар 6 нормировщик тоологдоно. Гэхэ зуура, тэдэнэй олонхын хүдэлмэришэдэй гэжэ байһан хүдэлмэришэдэй гүнзгыгөөр шудалан, тэдэнэрэй ажалыс улам нигтарвуулха талаар юушыс хэнэгүй. Тэднээр хадаа цехингээ, участогайнаа хүдэлмэришэдтэ стахановцуудай дүй дүршэлыс заажа үгэдэггүй байшоо.

Зарим Министрствонүүд прогрессивнэ түрүү нормоууд тушаа ном дэбтэр болон справочнигуудыс үлүүлэй хэдэн жэлэй туршада хэблэн гаргаагүй. Тинмээ энэ талаар ехэхэн бэхжээлдэ оронобди гэжэ үгэ хэлэгшэд тон зүбөөр шүүмжэлээ. Гансахан өөһэдынгөө харьяата бэшэ, харин Советскэ Союзай бусад предриятинуудай түрүү стахановцуудай дүй дүршэл дээрээ үндэлэжэ зохоогдоон нормоуудыс хэблэн гаргаха сар ерээ.

Завод, фабрика, транспортууд хоорондо екскурси удаа дары хэхэ, туйлаһан шэнэ дүй дүршэлүүдэ андалдаха гэжэс угаа шухала гэжэ зүблөөн тоолобо. Нормировшигуудай эрдэм мэргэжэлыс сар үргэлжэ дээшлүүлхэхэ гадна, тэднэрыс имагал сэхэ үйлдэбэри дээрэ, хүдэлмэришэнэй хажууда байлгахэ гэжээ ажаахын ба профсоюзна организацинуудай мүнөөлэрэй шухала зорилго болоно гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Тус зүблөөн дээрэ Бурпрофсоведэй түрүүлгэс нүхэр М. М. Могнонов, ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр В. М. Кучеров гэгшэд үгэ хэлэжэ, түрүү стахановцуудай дүй дүршэлыс бүхы хүдэлмэришэдэй шадбары болгохо тушаа заабаринуудыс үгээн байна.

Зүблөөн болбол социалистическэ мүрьсөөе үшөө үргэнөөр — дэлгэрүүлэн, стахановцуудай тоос олошоруулха, тэдэнэй дүй дүршэлыс хүдэлмэришэдэй дунда нэбтэрүүлхэ тон шухала гэжэ тоолобо.

Уралан-нарижуулгын хоёр нара

Улан-Удын Ленинэй орденото паровозо-вагонно заводто уралан-нарижуулгын ханамжануудыс хаража үзэхэ хоёр нара мартын нэгэн-хээ үнэргэгдэжэ эхилбэ.

Энэ хэмжээ-ябуулгада заводой хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилгэдэ эдбхитэйгээр хабаадласана. Түрүүшын 15 хоногой турша соо уралан-нарижуулгын 200 дурадхалнууд оронон байна. Мүнөө тэдэнэй 26 дурадхалнуудын хаража үзэгдөөд, үйлдэбэридэ нэбтэрүүлгэдэб. Элдэ дурадхалнууд жэл соо 256 мянган түхэригэй алмалта гүрэндэ үгэхэ юм.

Модельнэ цехын коллектив үнэргэн 15 хоног соо уралан-нарижуулгын 12 дурадхалнуудыс оруу-

лаа. Мүнөө 7-нь үйлдэбэридэ нэбтэрүүлгэдэб. Энэээрээ тус цехинд 1949 ондо 23.500 түхэр-гэй алмалта хэхэ байна. Тус цехын уралан-нарижуулгад нүхэд Ерофеев, Перин, Сергеев, Казанов гэгшэд хамта 5 дурадхалнуудыс оруулан байна.

Заводой эрхим уралан-нарижуулагшад Александров, Сомсонов гэгшэд хэрэглэгдэхэе болиһон уурлаар цехе дулаасуулха гэжэ дурадхалнуудыс оруулба. Тэдэнэй дурадхалаар мүнөө заводой 2 цех дулаасуулагдадаг болоо. Ингэжэ тэдэйр жэл соо гүрэндэ 100 мянган түхэригэй арбалалта үгэхэ ба хэдэн зуун тонно нүүрһэ алмаха үнэтэ дурадхал оруулан байха юм.

Багшанарай идейно-теоретическэ буралсал

Идеологическа асуудалуудаар ЦК(б)-гэй ЦК-гэй түүхэтэ тогтоомуудай гаранан сагнаа хойшо республикын бургуулинуудай багшанар өөһэдынгөө идейно-теоретическэ хэмжээсэ дээшлүүлхэ, шэбхэлхэе шангадхаха таарилгэ нилээд амжалтануудыс туйлабашыс. Багшанар өөһэдөө большевизм түүхэ ба теорине эршэмтэй үгээдэг болоо. Энээнэй ашаар бургуулинуудта буралсалтай-хүмүүшлэйн хүдэлмэрин шанар нилээд хайжарба.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй эрилтэүүдтэ буралсал, партийна организацинүд болбол багшанарай идейно-теоретическэ ургалтадан ехэ андалда табина, тэдэнэй политическэ буралсалда бодото туһалам үзүлнэ.

Клятин, Ярууныс, Түхэнэй багшанар дунда бургуулинуудай багшанар болбол марксизм-ленинизм үндэхэ буруунуудыс сар түлэжэ шудалжа байдаг.

Түхэнэй аймагай багшанар эршэмтэйгээр политическэ мэргэжэл-нүүдтэ эршэмтэйгээр шангадхана. Багшанар булгадаа политическэ эрдэмтэйгээр хуряажа байна. 30 шахуу багшанар болбол бургуулинуудай хүтэлбэрилгэдэ, бургуулинуудай хуульчлалт, бургуулинуудай директор нүхэр Халдоров болбол «Коммунистическэ манифест», «Арадай ханиха» гэгшэд юун бэ, тэдэнэр со-

циал-демокрадуудта эсэргүүтээр яажэ дайлагдадаг бэ?», «Юу хэхэб? гэжэн зохоолнуудыс үзэжэ дүүргэдэ, мүнөө «Материализм ба эмпириокритицизм» гэжэ Ленинэй философи со зохоолыс шудалжа байна. Нүхэр Халдоров ВКП(б)-гэй айкомой штатнабшэ лектор байха зуураа, большевизм түүхэ ба теорине шудалжа байһан хүнүүдтэ туһаламжа болгон, аймагай эдбхитэйгэй дунда лекцинуудыс ходоодоо уншажа байдаг.

Мүн Тальска 7 жэлэй бургуулин буралсалтай талыс эрхилгэс нүхэр Цыденов, Торско 7 жэлэй бургуулинын директор нүхэр Шалтаков гэгшэд өөһэдынгөө идейно-теоретическэ хэмжээсэ үдэр бүхэндэ дээшлүүлжэ байдаг ба пропаганда-дистеска хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулдаг байна юм. Тэршэлэн Кыренэй дунда бургуулинда биологи заадаг РСФСР-эй ба БМАССР-эй габьяата багша нүхэр Бобоева болбол нитэ-политическэ хүдэлмэридэ эдбхитэйгээр хабаадласаха зуураа, өөрынгөө политическэ бэлдэхэлыс сар үргэлжэ шангадхажа байдаг.

ВКП(б)-гэй Түхэнэй айком багшанарай политическэ буралсалда шухала анхаралаа хандуулжа, тэдэнэрэй дунда семинарууд болон теоретическэ хөөрлөөнүүдыс эмхилхэнэ, лекцинуудыс үнэргэнэ.

Училишкын ба дунда бургуулинын багшанар марксизм-ленинизмын классигуудай зохоолнуудыс хэрэглэн, «ВКП(б)-гэй түүхын хуряагы курсы» амжалтагайгаар шудалжа байна. Педагогическа училишкында биологи заадаг багша нүхэр Вилесова өөрынгөө политическэ эрдэмне дээшлүүлжэ-хэ гадна, буралсалтай жэлэй эжилхэхэ хойшо аймагай эдбхитэйгэй дунда 20 шахуу дахин лекцинуудыс хэблэн байха юм.

Зарим аймагуудта үнэргэгдэдэг «Хүдөөгэй багшын үдэр» хадаа багшанарай политическэ буралсалдань тусгаар шухала үүргэ дүүргэнэ. Үбэлэй каникулай үдэс Клятин, Кабанскын, Торин, Түхэнэй аймагуудта «Хүдөөгэй багшын үдэрнүүд» амжалтагайгаар үнэргэгдэн байха юм. Энэ үдэр багшанар болбол педагогическа ба методическа асуудалуудаар, ула-хоорондын байдал тухай лекцинуудыс дуулаһан, өөһэдынгөө хүдэлмэрин дүй дүршэлүүд тухай хөөрлөөн байна.

Улан-Удын педагогическа училишкын багшанар марксистско-ленин-скэ теорине шудалха ябадалыс хайнаар эмхилдэнэ. Багшанарай дундаа 4 хүн марксизм-ленинизмын үдэшин университетдэ хуряажа байна. Бусад багшанарыс булга-даа марксизм-ленинизмын класси-куудай зохоолнуудыс өөһэдөө үзэ-жэ байха юм. Экин партийна орга-низациин зохоон түсэбэй ёһоор,

хараада хоер дахин семинарууд үнэргэгдэнэ. Багшанар Пискунова, Трухин, Башкуев гэгшэд семинарска занягинуудта хайнаар бэлдэхэ ба эдбхитэйгээр хабаадласана. Мүнөөнэй политическэ байдалай асуудалуудаар багшанар ехэтэ йонирхоно. Улахоорондын байдал тушаа лекцинуудтэ болоходо багшанар ехэтэ йонирхоно болоо. Һү-үлэй үдэ багшанарта зоруулагда-һан политинформацинууд Улан-Удэ городской бургуулинуудта үдэр бүхэндэ үнэргэгдэдэг болонхой. Тус политинформацинуудыс багша-нар өөһэдөө үнэргэгдэг байха юм.

Багшанарай дундахы идейно-политическэ хүдэлмэрин зарим ам-жалтануудыс тэмдэглэхэ зуураа, энэ хүдэлмэри болбол мүнөө үеин үндэр эрилтэүүдтэ үшөө харюу-санайг гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Олохон аймагуудай партийна орга-низацинууд болбол багшанарай по-литическэ буралсалыс хайнаар эм-хилдэхэ шадаггүй, тэдэнэй идея-но-теоретическэ ба нитэ-культу-рна ургалта тухай анхаралаа ба-гаар хандуулаа.

Энэ асуудалаар гол дутуун юб-гэбэл, зарим аймагуудта багшана-рай марксистско-ленинскэ буралса-лыс эмхилдэхэдэ еһо тэдгээр хандана. Багшанар «булгадаа ху-ража байна» гэжэн бөөрээ, тус бу-ралсалтай хэр ээргэ ябажа бай-шыс йонирходоггүй, шанарынь шалгажа үзэдэггүй ушарнууд олон-бин. Жэшээнь, Здын аймагай 85 багшанардаа 21 хүнийн политическ-э буралсалда хабадуулагданхай, 64 хүнийн өөһэдөө хуряажа байна гэжэ тэндэхэ мэдээсэ юм. Үнэн хэрэг дээрээ тус аймагта оройдоо

13 багшанар өөһэдынгөө идеяс бэ-лэдэхэлыс шангадхаха тушаа хүдэ-лмэрилнэ. Харин бусад багшанарыс политическэ буралсалда дээшлүүл-хэ талаар хаанашыс бурдаггүй байха юм. ВКП(б)-гэй Здын айком болбол аймагайнаа багшанарай идейно-теоретическэ буралсалда анхарала табинагуй. Тэршэлэн Аударын, Бичурын, Закаменай, Иволгын аймагуудта багшанарай политическэ буралсал нимэрхүү байдалда байна.

Мүн Улан-Удэ городской багшана-рай марксистско-ленинскэ буралса-лыс эмхилдэхэлыс ехэ хангалтагүй байшыс тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Го-родой олохон бургуулинуудай ба-гшанар хадаа ВКП(б)-гэй түүхын хуряагы курсыс шудалха кружо-гой занягидта ябаһан бөөрээ, по-литическэ бүхы буралсалаа энэ-гээр хизаарладаг байха юм. Ба-гшанарай дунда консультаци болон теоретическэ хөөрлөөнүүд үнэ-ргэгдэнгүй гэхэдэ болохо. Экин партийна ба профсоюзна органи-зацинууд энэ хэрэгтэ анхаралаа та-бинагуй.

Багшанарай политическэ бурал-салыс эмхилдэхэдэ профсоюзна организацинууд ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Зүгөөр бургуулин хүдэл-мэрилгэдэй профсоюзна органи-зацинууд энэ хэрэгтэ огтошыс оролсоногүй. Багшанарай профсо-юзай Обком (түрүүлгэс нүхэр Шо- болов) болбол багшанарай проф-союзай айкомуудай зүтхөө энэ хэрэгтэ эдбхитэйгээр хабаадла-саха тушаан шухала хэм-жээгүүдыс сар соонь абаагүй. Ба-гшанарай союзай олохон айкомууд болбол багшанарай политическэ

буралсалыс эмхилдэхэгүй, полит-кружогуудай хүдэлмэрине йонирхо-ногүй. Мухаршээрэй, Сэлэнгын, Бичурын аймагуудай багшанарай союзай айкомууд хадаа багшана-рай политическэ буралсалтай хэр-ээрэ ябажа байшыс оройдоомыс мэдэхэгүй байба.

Тэршэлэн БМАССР-эй гэгээрэ-лэй Министрство болон нотагууд-тахи тэрэнэй органууд хадаа ба-гшанарай дунда идеяно-политическэ хүдэлмэрине шангадхаха тушаа шухала хэмжээгүүдыс абанагуй. Өөһэдынгөө политическэ эрдэмне багшанарай аяараар дээшлүүлжэ байшыс шалгажа үзэнгүй.

Багшанарай идейно-теоретическэ буралсалыс эмхилдэхэдэхи дур-сагдалта дутуунуудыс дары усал-хажа, энэ хүдэлмэрине эрид хайжа-руулха шухала.

Нотагуудтахи партийна органи-зацинууд болбол багшанарай поли-тическэ буралсалтай хэр ээргэ яба-жа байшыс шалгажа байха, энэ бу-ралсалтай шанарыс хайжаруулжа тушаа болото хэмжээгүүдыс аба-ха, энээндэ еһо тэдгээр хандаха ушаринуудыс усалхаха уялгатай.

Гадна, партийна организаци-нууд болбол багшанарай идейно-теоретическэ буралсалдань эрхим хайнаар туһалха, консультацинууд болон семинаруудыс сар үргэлжэ эмхилдэхэ уялгатай.

С. Тыхсева, ВКП(б)-гэй Обкомой бургуулинууд ба ВУЗ-уудай секторыс дагша.

«БУРЯТ-МОНГОЛЫ ҮНЭН» 1949 оной апрелин 6. 3.

